

Dato: 05-09-2006

Sagsnr.: 300923

Dok.nr.: 1918930

Danskuddannelsesområdet og beskæftigelsesindsatsen

Rapport fra arbejdsgruppe om strategi for samlet sprog- og integrationsindsats

September 2006

1. Konklusioner og anbefalinger

Baggrund for rapporten

Med strukturændringerne i Københavns Kommune blev danskuddannelsesområdet og beskæftigelsesindsatsen samlet under Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

På den baggrund nedsatte Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i foråret en arbejdsgruppe, der både skulle overveje de muligheder for samspil, som sammenlægningen giver, og skulle analysere de udfordringer, man i øvrigt stod overfor inden for danskuddannelsesområdet.

I arbejdsgruppen har deltaget repræsentanter for forvaltningen, beskæftigelsesindsatsen og kommunale og private sprogcentre.

Da arbejdsgruppen blev nedsat, var der udsigt til et faldende antal personer i danskundervisning i årene fremover. Det skyldes, at antallet af kontanthjælpsmodtagere falder, og at et stigende antal selvforsørgende fra 2007 bliver ramt af den begrænsning af undervisningsretten, der blev indført for snart tre år siden. Desuden så det indtil for nylig ud til, at det statslige timetilskud, der finansierer en væsentlig del af danskundervisningen, ville falde bort fra 2007.

Forudsætningerne for arbejdsgruppens arbejde har ændret sig undervejs. Integrationsministeren meddelte i begyndelsen af sommeren 2006 kommunerne, at regeringen i forbindelse med forslaget til finanslov for 2007 vil foreslå, at timetilskuddet videreføres i 2007.

Ministerens udmelding betyder, at der ikke længere er et akut finansieringsproblem inden for danskundervisningen. Men det er fortsat nødvendigt at tilpasse kapaciteten inden for området, fordi målgruppen ændrer sig, og antallet af personer i undervisning må forventes at falde.

Ændringer i målgruppen

Arbejdsgruppen forventer samlet set et fald i antallet af københavnere, der modtager danskuddannelse. Antallet af selvforsørgende i undervisning ventes at falde fra og med 2007 som følge af en begrænsning af retten til undervisning til tre år. Antallet af kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning, der gennem flere år er faldet, forventes fortsat at falde som følge af højkonjunkturen og en øget kommunal aktiveringsforpligtelse.

Antallet af *selvforsørgende udlændinge, der ikke er omfattet af integrationsloven*, men modtager danskuddannelse, har gennem flere år været stabilt. De kommende år ventes antallet imidlertid at falde, fordi en voksende del af denne gruppe vil have opbrugt deres retskrav på danskundervisning. Da selvforsørgende udgør langt den største andel af kursisterne og kun henvises til danskuddannelse, hvis de har retskrav på undervisningen,

må der alene på den baggrund forventes en nedgang i antallet af københavnere i danskuddannelse. Dette gælder også, selvom indvandringen aktuelt stiger.

Antallet af *kontanthjælpsmodtagere*, der modtager danskuddannelse, er siden 2004 faldet med knapt en tredjedel. Højkonjunkturen og den øgede efterspørgsel efter arbejdskraft betyder, at antallet af kontanthjælpsmodtagere generelt falder, og der er en forventning om, at kommunerne i større omfang aktiverer restgruppen. I Københavns Kommune er der politisk enighed om, at det skal tilstræbes, at færre kontanthjælpsmodtagere skal have et tilbud, der kun indeholder danskundervisning, og at flere indgår i en specialiseret indsats, hvor sprogundervisning foregår sideløbende med beskæftigelsesindsats (jf. Beskæftigelsesplan 2007). Arbejdsgruppen vurderer, at dansksproglig opkvalificering er af væsentlig betydning for at restgruppen kan få en egentlig og varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at danskuddannelse i højere grad vil blive tilbudt i kombination med andre beskæftigelsesrettede aktiviteter.

Antallet af *udlændinge, der er omfattet af integrationsloven*, er faldet gennem en årrække, dels som følge af stramninger af udlændingelovgivningen, dels fordi Københavns Kommune ikke modtager nye flygtninge. Antallet af integrationslovsudlændinge forventes nu at have nået et stabilt niveau, og behovet for danskuddannelse til denne gruppe forventes derfor at være uændret de næste år.

Konsekvenser for udbyderne

Faldet i antallet af københavnere i danskuddannelse rammer udbyderne forskelligt, men samlet set vil der være behov for en lavere kapacitet til danskundervisning i de kommende år.

Begrænsningen af retskravet på danskuddannelse rammer alle sprogcentre. Dog formentlig i mindre grad danskuddannelse 3-sprogcentre, der typisk tiltrækker de mere ressourcestærke kursister, der har været kortere tid i landet. Den aktuelle stigning i indvandringen gavner også primært danskuddannelse 3-sprogcentre.

Faldet i antallet af kontanthjælpsmodtagere har kun konsekvenser for de sprogcentre, der tilbyder undervisning til målgruppen. På de sprogcentre, der kun tilbyder undervisning på danskuddannelse 3, går der kun få kontanthjælpsmodtagere.

Hovedparten af sprogcentre er private og tilpasser selv aktiviteten til de ændrede vilkår. I den forbindelse peges på muligheden for at samarbejde med private aktører inden for beskæftigelsesindsatsen.

Mulighed for yderligere danskundervisning

Perioden med ret til undervisning skal forlænges i de tilfælde, hvor en udlænding har været forhindret i at deltage i undervisningen på grund af barsel, sygdom eller ustøttet

fuldtidsbeskæftigelse. Personen skal selv dokumentere, at han eller hun ikke har haft mulighed for at benytte sig af kommunens tilbud om danskuddannelse i en periode.

Arbejdsgruppen mener det er hensigtsmæssigt, at opgaven med at tage stilling til en eventuel forlængelse af undervisningsretten varetages af Sprog og Integration på Jobcenter Musvågevej, både når det drejer sig om borgere, der har været omfattet af integrationsloven, og borgere, der ikke har været omfattet af integrationsloven. Sprog og Integration er i forvejen henvisende instans for kontanthjælpsmodtagere og personer omfattet af integrationsloven.

Når en person efter tre år mister retten til danskuddannelse, skal personen som udgangspunkt selv finansiere fortsat undervisning.

En danskuddannelse er opdelt i 5-6 moduler, og kommunen har mod slutningen af treårsperioden mulighed for at henvise til andele af moduler, så der ikke henvises til undervisning ud over treårsperioden. I sådanne tilfælde må personen enten afbryde modulet, inden det er gennemført, eller selv betale for resten af modulet.

Det kan virke uforståeligt for borgerne, hvis kommunen henviser til undervisningsmoduler, der kun kan afsluttes, hvis borgeren selv overtager finansieringen. Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at selvforsørgende henvises til hele moduler - også mod afslutningen af treårsperioden - med mindre andre hensyn taler imod.

Kommunen kan imidlertid vælge at tilbyde danskuddannelse ud over treårsperioden - også i de tilfælde, hvor en person ikke har retskrav på en forlængelse. Det forventes, at der også i 2007 vil kunne hjemtages timetilskud fra staten i den forlængede periode, da Integrationsministeren har meddelt kommunerne, at regeringen i forbindelse med forslaget til finanslov for 2007 vil foreslå, at timetilskuddet videreføres i 2007.

Forlængelsen af timetilskuddet i 2007 betyder, at de fem mio. kr., der ifølge beskæftigelsesaftalen skal anvendes til at give tilbud om fortsat danskuddannelse til selvforsørgende, rækker til at give tilbud til en større gruppe. Arbejdsgruppen anbefaler på den baggrund, at der i 2007 gives tilbud om fortsat danskuddannelse til selvforsørgende, der allerede er i danskuddannelse, når de mister retskravet på danskuddannelse, og har en realistisk mulighed for at gennemføre danskuddannelsen inden for en rimelig tidsramme.

Personer med særlige problemer

Med den danskuddannelseslov, der trådte i kraft den 1. januar 2004, blev danskundervisningen opdelt i tre selvstændige uddannelser, der hver afsluttes med en statskontrolleret prøve. Ved samme lejlighed blev den enkelte danskuddannelse opdelt i moduler, der hver afsluttes med en test eller en afsluttende prøve.

Hensigten med at opstille klare mål og delmål for danskundervisningen og begrænse retten til undervisning var at give den enkelte udlænding incitament til at gennemføre undervisningen.

Integrationsministeriet planlægger at tage initiativ til en effektmåling inden for det næste års tid, der skal vise, om det er lykkedes at effektivisere danskundervisningen.

Den store spredning i målgruppen for undervisningen indikerer, at der er grupper, der er meget langt fra at honorere de krav, der stilles i undervisningssystemet, for eksempel kravet om at blive alfabetiseret og gennemføre en dansk uddannelse inden for tre år.

Der kan være flere årsager til manglende fremskridt i uddannelsen, for eksempel familiemæssige forhold, fysiske og psykiske handicap eller simpelthen analfabetisme og en begrænset erfaringsverden.

I forhold til kursister, der som følge af *familiemæssige forhold* ikke kan gennemføre danskuddannelsen, så vil der som følge af beskæftigelsesaftalen for 2007, ”Plads til alle”, blive iværksat en række initiativer, med henblik på at ’familieforsørgede’ kvinder får en mulighed for at afslutte danskuddannelsen. Jf. ovenover.

I forhold til kursister med indlæringsproblemer, der ikke nødvendigvis kræver et tilbud om voksenspecialundervisning, giver Københavns Kommune ressourcer til særlig tilrettelagt undervisning (de såkaldte ’små hold’).

Med henblik på at kunne give relevante tilbud til kursister med handicap er der desuden et formaliseret samarbejde mellem sprogcentrene og voksenspecialundervisningsinstitutionerne. Et relevant tilbud kan for eksempel være en kombination af danskundervisning og voksenspecialundervisning. Samarbejdet omfatter formentlig kun en del af de personer, der som følge af handicap ikke gennemfører danskundervisningen. Evalueringsinstitutionen EVA har påpeget, at udlændinge er klart underrepræsenterede på de institutioner, der tilbyder voksenspecialundervisning.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at samarbejdet mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen om voksne udlændinge med behov for både danskundervisning og voksenspecialundervisning bør udbygges, og at man i den forbindelse bør overveje at oprette flere tilbud, der kombinerer danskuddannelse og voksenspecialundervisning.

Det bør desuden vurderes, hvad der er årsagerne til manglende eller meget langsom progression blandt dele af kursisterne - med henblik på at få afdækket i hvilket omfang problemerne skyldes, at der er kursister, der har særlige vanskeligheder, der ikke kan afhjælpes med de nuværende ressourcer.

I forhold til kursisterne med *psykiske handicap*, så tilbydes der i Københavns Kommune danskuddannelse i tilknytning til den kommunale institution NOOR og i tilknytning til en række væresteder.

I forhold til kursister, hvis problem er kombinationen af *analfabetisme og en begrænset erfaringsverden*, så kan det være nødvendigt, at udvikle alternative tilbud. For nogle af de kontanthjælpsmodtagere, der er i danskuddannelse, er det formentlig ikke et realistisk perspektiv at gennemføre en hel danskuddannelse og på kort sigt opnå beskæftigelse.

Anbefalinger

1. Arbejdsgruppen anbefaler, at opgaven med at tage stilling til en eventuel forlængelse af undervisningsretten varetages af Sprog og Integration, både når det drejer sig om borgere, der har været omfattet af integrationsloven, og borgere, der ikke har været omfattet af integrationsloven.
2. Arbejdsgruppen anbefaler, at selvforsørgende henvises til hele moduler - også mod afslutningen af treårsperioden - med mindre andre hensyn taler imod.
3. Arbejdsgruppen anbefaler, at der i 2007 gives tilbud om fortsat danskuddannelse til selvforsørgende, der allerede er i danskuddannelse, når de mister retskravet på danskuddannelse, og har en realistisk mulighed for at gennemføre uddannelsen inden for rimelig tid.
4. Arbejdsgruppen anbefaler, at kontanthjælpsmodtagere får tilbudt danskuddannelse i kombination med andre beskæftigelsesrettede aktiviteter.
5. Arbejdsgruppen anbefaler, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen tager initiativ til, at det samarbejde, der i dag findes mellem sprogcentre og voksen-specialundervisningsinstitutionerne, udbygges, og at det i den forbindelse overvejes at oprette flere tilbud, der kombinerer danskundervisning og voksenspecialundervisning.
6. Arbejdsgruppen anbefaler, at årsagerne til manglende eller meget langsom progression blandt dele af kursisterne vurderes - med henblik på at få afdækket i hvilket omfang problemerne skyldes, at der er kursister med særlige vanskeligheder, der ikke bliver kompenseret for.
7. Arbejdsgruppen anbefaler, at de private sprogcentre selv tager initiativer, der tilpasser det enkelte sprogcentre til det fremtidige kapacitetsbehov. De private sprogcentre opfordres i den sammenhæng til at søge samarbejde med private aktører, der har rammeaftaler om at udføre beskæftigelsesindsats for Københavns Kommune.

2. Lovgrundlag og målgrupper

Efter danskuddannelsesloven har udlændinge, der bor og er folkeregistreret i kommunen, ret til et tilbud om danskuddannelse, der omfatter undervisning i dansk sprog og danske kultur- og samfundsforhold.

Formålet med danskuddannelse er at bidrage til, at voksne udlændinge med udgangspunkt i deres individuelle forudsætninger og integrationsmål opnår nødvendige dansksproglige kompetencer og viden om kultur- og samfundsforhold i Danmark, så de kan blive *deltagende* og *ydende* medborgere på lige fod med samfundets øvrige borgere. Undervisningen har således både et alment dannende og et beskæftigelsesmæssigt sigte. Målet er, at deltagerne både bliver samfundsborgere og selvforsørgede. Efter loven kan udbyderne derfor efter aftale med en kommunalbestyrelse varetage andre integrationsopgaver end danskuddannelse, herunder formidling af praktikforløb og job til kursister.

Danskuddannelsen er gratis i op til tre år. Kommunen kan dog beslutte opkræve et deltagergebyr fra en del af målgruppen - jf. nedenunder. Hvis man ikke har gennemført uddannelsen inden for de tre år, skal man som udgangspunkt selv betale for videre uddannelse.

Retten til danskuddannelse gælder alle herboende udlændinge, men da danskuddannelsesloven for dele af målgruppen spiller sammen med anden lovgivning, og da kommunens muligheder for at finansiere undervisning også afhænger af anden lovgivning, er det relevant at behandle følgende tre grupper hver for sig:

1. Selvforsørgende, der ikke er omfattet af integrationsloven
2. Personer omfattet af integrationsloven
3. Kontanthjælpsmodtagere

2.1. Selvforsørgende uden for integrationsloven

Cirka 60 procent af de københavnere, der deltager i danskuddannelse, er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven.

Personer, der ikke er omfattet af integrationsloven, er 1) borgere fra EU/EØS-lande (EU plus Norge, Island og Liechtenstein) og Schweiz samt familiesammenførte til disse personer 2) udlændinge med en midlertidig opholdstilladelse pga. arbejde og familiesammenførte til disse personer 3) udlændinge med en midlertidig opholdstilladelse pga. studier og 4) alle udlændinge med en opholdstilladelse ældre end tre år, herunder udlændinge, der har afsluttet den treårige integrationsperiode.

Man behøver ikke at have en arbejdsindtægt for at være selvforsørgende i danskuddannelsens forstand. Gruppen omfatter for eksempel også 1) familieforsørgede, 2) modta-

gere af sociale pensioner, 3) dagpengemodtagere, der ikke er henvist af Arbejdsformidlingen, og 4) kontanthjælpsmodtagere, der deltager i danskuddannelse i fritiden.¹

Fælles for personerne i denne sammensatte gruppe er, at vilkårene for deres deltagelse i danskuddannelse alene er reguleret af danskuddannelsesloven. De henvises ikke til danskuddannelse som led i en individuel plan, der skal føre til beskæftigelse. (Men for den enkelte kan der naturligvis være en gavnlig effekt på jobsituationen ved at lære mere dansk).

Personer i gruppen henvender sig selv med ønsket om danskuddannelse og får et tilbud, hvis de ikke har opbrugt deres ret til danskuddannelse. Undervisningen skal normalt kunne påbegyndes inden for en måned efter henvendelsen. Henvendelsen kan i Københavns Kommune ske direkte til et sprogcenter, der på personens vegne søger Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om en henvisning.

Personer i gruppen har - ligesom selvforsørgende integrationslovsudlændinge - ret til frit at vælge, hvor de vil modtage undervisning, og kan også vælge at modtage undervisning uden for Københavns Kommune, hvis kommunens udgifter ikke overstiger de vejledende takster, der er fastsat på finansloven.

De selvforsørgende, der ikke er omfattet af integrationsloven, er den del af målgruppen, som kommunen har mulighed for at afkræve gebyr for deltagelse i danskuddannelse. Deltagergebyret betales pr. undervisningsmodul (en fuld uddannelse består af 5-6 moduler). Som led i beskæftigelsesaftalen, "Plads til alle", er det aftalt, at der indføres et gebyr for borgere fra EU- og EØS-lande på 500 pr. modul.

De selvforsørgende uden for integrationsloven er den gruppe, der reelt er mest berørt af begrænsningen af retskravet på danskuddannelse tre år, der blev indført i 2004. Og fra 2007 vil der være et stigende antal personer i gruppen, der har opbrugt deres uddannelsesret (jf. side 21f).

Den treårige uddannelsesret

Den treårige uddannelsesret regnes fra det tidspunkt, hvor udlændingen efter kommunens henvisning til en udbyder kan påbegynde den tilbudte undervisning, dvs. fra det tidspunkt, hvor tilbuddet "står åbent". Det er uden betydning for fastlæggelsen af begyndelsestidspunktet for uddannelsesretten, om den pågældende udlænding rent faktisk benytter sig af tilbuddet..

Herboende udlændinge, der ikke har modtaget eller er blevet henvist til danskundervisning, har således fortsat retskrav på undervisning.

---

¹ En kontanthjælpsmodtager, der ikke modtager danskuddannelse som aktiveringstilbud og ikke har opbrugt sit retskrav på danskuddannelse, har ret til at modtage danskuddannelse uden for normal arbejdstid.

Hvis man ikke har gennemført en danskuddannelse inden for de tre år, er man ikke afskåret fra fortsat undervisning, men man skal som udgangspunkt selv betale hele udgiften til undervisningen.

Treårsperioden skal dog forlænges, hvis det kan dokumenteres, at kursisten ikke har haft mulighed for at deltage i undervisningen på grund af sygdom, barsel m.v. eller på grund af ustøttet fuldtidsbeskæftigelse.

Det er op til den enkelte udlænding at skaffe dokumentation for grundlaget for en eventuel forlængelse af perioden. Hvis begrundelsen for ønsket om forlængelse er, at det faktisk ikke har været muligt at følge danskuddannelse på grund af fuldtidsbeskæftigelse, skal kommunen træffe afgørelse på baggrund af en konkret vurdering af uddannelsesstilbuddet set i forhold til den pågældendes beskæftigelsesmæssige og familiemæssige situation mv.

At danskuddannelsen som udgangspunkt skal gennemføres inden for tre år er noget nyt. Derfor er der indført en overgangsbestemmelse i den danskuddannelseslov, der trådte i kraft den 1. januar 2004. Bestemmelsen giver udlændinge, der har påbegyndt en danskuddannelse før 2004, mulighed for at færdiggøre uddannelsen gratis inden 1. januar 2007 (bortset fra et eventuelt deltagergebyr).

2.2. Kontanthjælpsmodtagere

25 pct. af de københavnere, der deltager i danskundervisning, er kontanthjælpsmodtagere. Danskundervisning til kontanthjælpsmodtagere gives som tilbud efter beskæftigelsesloven.² I København anvendes danskundervisning på sprogcentrene primært som redskab til kontanthjælpsmodtagere, der har problemer ud over ledighed (matchgruppe 4 og 5). Kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 1-3 visiteres til et fuldtids beskæftigelsestilbud på beskæftigelsescentrene. Tilbuddene på beskæftigelsescentrene kan eventuelt indeholde danskundervisning.

Kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning omfatter næsten kun borgere fra lande uden for EU/EØS, især fra følgende frem lande: Irak, Somalia, Tyrkiet, Pakistan og Marokko. Borgere fra disse lande udgør tilsammen 57 pct. af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning.

Kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er karakteriseret ved at have meget lange kontanthjælpsforløb bag sig. Mere end 70 pct. har været på kontanthjælp i over 3 af de seneste 5 år, mens under 10 pct. har modtaget hjælp under et år. Halvdelen af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er påbegyndt for mere end 3 år siden.

---

² Som tidligere nævnt har en kontanthjælpsmodtager, der ikke modtager danskuddannelse som tilbud efter beskæftigelsesloven, mulighed for at følge danskuddannelse uden for normal arbejdstid, hvis personen ikke har opbrugt sit retskrav på undervisning. I en sådan situation gives tilbuddet om danskuddannelse efter danskuddannelsesloven.

Mere end 60 pct. af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er kvinder med mere end 3 års kontanthjælp bag sig. Heraf er tre fjerdedele i aldersgruppen 30-49 år. Af alle kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning er mere end 80 pct. kvinder.

2.3. Personer omfattet af integrationsloven

Knapt 15 pct. af københavnere i danskundervisning er omfattet af integrationsloven. Heraf er mere end 90 pct. selvforsørgende, mens resten modtager introduktionsydelse. Introduktionsydelsesmodtagerne tilbydes et fuldtids kombineret beskæftigelses- og danskundervisningstilbud på Undervisningscentret for Indvandrere (UCI).

Integrationslovsudlændinge er overvejende familiesammenførte fra lande uden for EU/EØS. De er omfattet af integrationsloven i 3 år fra indrejsedagen. I de 3 år deltager de i et introduktionsprogram, der primært består af danskundervisning, samt i mindre grad af beskæftigelsesrettede tilbud og vejledning.

En stor del integrationslovsudlændinge er i beskæftigelse og deltager derfor i mindre omfang i introduktionsprogrammet, herunder i danskundervisningen. Cirka halvdelen er i beskæftigelse ved introduktionsprogrammets afslutning. I alt har cirka 80 pct. beskæftigelse i kortere eller længere tid i løbet af treårsperioden.

Aktiviteterne i introduktionsprogrammet er beskrevet i en integrationskontrakt, der ved indrejse indgås mellem kommunen og borgeren. Kommunen følger i den treårige periode op på borgerens kontrakt og deltagelse i introduktionsprogrammet minimum hver tredje måned. Ansvar for kontrakter, opfølgning og henvisning til danskundervisning mv. varetages af Sprog og Integration på Jobcenter Musvågevej.

Udlændingen indkaldes til kontraktsamtale inden 14 dage efter indrejsen til København. Ved kontraktsamtalen henvises udlændingen til danskundervisning på et sprogcenter efter eget valg, hvis det drejer sig om en selvforsørgende. Undervisningen på sprogcentret påbegyndes inden for 14 dage efter henvisningen. Udlændingen starter således i danskundervisning inden for den første måned efter indrejse, som integrationsloven foreskriver. Det betyder samtidig, at integrationslovsudlændinge som udgangspunkt har opbrugt deres treårige danskuddannelsesret, når introduktionsperioden udløber, uanset om udlændingen har afsluttet danskuddannelsen eller ej.

3. Kommunens politik for danskuddannelsesområdet

3.1. Danskundervisning til selvforsørgende

Tre ud af fire kursister, der bruger sprogcentrenes danskundervisningstilbud, er selvforsørgende - under eller uden for integrationsloven. De selvforsørgende udgør den største kursistgruppe på samtlige sprogcentre, ikke mindst på de sprogcentre, der kun tilbyder danskuddannelse 3.

Mange af de selvforsørgende kombinerer arbejde eller uddannelse med undervisningen i dansk – ofte med en stor personlig indsats – for at opnå en sikrere platform i Danmark. For dem er danskundervisningen vejen til øget personlig og familiemæssig integration samtidig med, at det giver mulighed for karrieremæssigt avancement. Den meget fleksible undervisningstilrettelæggelse på sprogcentre, hvad tid og frekvens angår, er af yderste vigtighed for denne del af målgruppe.

For denne gruppe er det vigtigt, at der ikke kun satses på det mere instrumentelle dansk, der er i fokus i forbindelse med praktikker og jobtræning. Det kan aldrig være det sproglige endemål. Fra gæstearbejdergruppen i begyndelsen af 70'erne er det kendt, at en jobplacering ikke er en tilstrækkelig foranstaltning for at opnå et optimalt danskfagligt niveau. Et samspil mellem danskundervisning og arbejde eller uddannelse er en nødvendighed for indlæringsmæssig succes. Lovgivningens ord om at ”fungere aktivt som samfundsborger” handler ikke alene om arbejdsmarkedstilknytning, men også om at have mulighed for at blive inkluderet i det danske samfund og indgå aktivt i demokratiske sammenhænge.

Inden for gruppen af selvforsørgende kan der være stor forskel på forsørgelsesgrundlaget. Kategorien ’selvforsørgende’ omfatter alt fra specialister, der midlertidigt opholder sig i Danmark for at arbejde, til modtagere af sociale pensioner og familiesammenførte uden personlige indtægter.

Kommunens håndtering af retskravet

Fælles for de selvforsørgende er, at de kun modtager danskuddannelse, hvis de selv ønsker det, og at de frit kan vælge udbyder i og uden for kommunen, hvis betalingen for undervisningen ikke overstiger de vejledende takster, der er fastsat på finansloven.

De selvforsørgende har ret til et tilbud om undervisning senest en måned efter henvendelsen, hvis de ikke har opbrugt deres treårige ret til undervisning.

Som tidligere nævnt skal treårsperioden forlænges i de tilfælde, hvor en udlænding har været forhindret i at deltage i undervisningen på grund af barsel, sygdom eller ustøttet fuldtidsbeskæftigelse. Man skal selv dokumentere, at man ikke har haft mulighed for at benytte sig af kommunens tilbud om danskuddannelse

Arbejdsgruppen anbefaler, at opgaven med at tage stilling til en eventuel forlængelse af undervisningsretten varetages af Sprog og Integration på Jobcenter Musvågevej, både når det drejer sig om borgere, der har været omfattet af integrationsloven, og borgere, der ikke har været omfattet af integrationsloven. Sprog og Integration er i forvejen henviseinstans for kontanthjælpsmodtagere og personer omfattet af integrationsloven.

Når en person mister retten til danskuddannelse, skal personen som udgangspunkt selv finansiere fortsat undervisning. En danskuddannelse er opdelt i 5-6 moduler, og kommunen har mod slutningen af treårsperioden mulighed for at henvise til andele af moduler, så der ikke henvises til undervisning ud over treårsperioden. I sådanne tilfælde må

personen enten afbryde modulet, inden det er gennemført, eller selv betale for resten af modulet.

En meget striks håndhævelse af begrænsningen af retskravet vil formentlig betyde, at mange udlændinge af økonomiske grunde vil afbryde uddannelsen i utide. Det er resourcespild, og det kan virke uforståeligt for borgerne, hvis kommunen henviser til undervisning, der kun kan afsluttes, hvis borgeren selv overtager finansieringen.

Kommunen kan imidlertid vælge at tilbyde danskuddannelse ud over treårsperioden - også i de tilfælde, hvor en person ikke har retskrav på en forlængelse. Der kan også hjemtages statstilskud i den forlængede periode.

På den baggrund anbefaler arbejdsgruppen, at selvforsørgende henvises til hele moduler - også mod afslutningen af treårsperioden - med mindre andre hensyn taler imod.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at der i 2007 gives tilbud om fortsat danskuddannelse til selvforsørgende, der allerede er i danskuddannelse, når de mister retskravet på danskuddannelse, og har en realistisk mulighed for at gennemføre danskuddannelsen inden for en overskuelig tidsramme.

Særlige tilbud

Blandt de selvforsørgende kursister er der - ligesom i målgruppen i øvrigt - personer, der som følge fysiske eller psykiske handicap eller andre problemer ikke umiddelbart har en realistisk chance for at gennemføre en danskuddannelse inden for normeret tid.

Arbejdsgruppens formoder, at problemerne er størst i kontanthjælpsmodtagergruppen, da de mest ressourcestærke i denne gruppe er kommet i beskæftigelse igennem de sidste par år. Derfor beskrives mulige årsager til manglende progression og mulige løsninger i det næste afsnit om politikken over for kontanthjælpsmodtagerne. Men det skal understreges, at både de problemtyper og de alternative tilbud, der peges på, kan være relevante for nogle af de selvforsørgende kursister.

3.2. Kontanthjælpsmodtagere

Beskæftigelsespolitikken i Københavns Kommune

De beskæftigelsespolitiske rammer for beskæftigelsesindsatsen i Københavns Kommune er fastlagt i Beskæftigelsesplan 2007. Planen er vedtaget i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget den 11. juni 2006.

Det er visionen i planen at sikre selvforsørgelse, rummelighed og integration for alle kommunens borgere. Dette skal sikres ved blandt andet at yde en målrettet og individuelt tilrettelagt indsats med henblik på at sikre borgeren den kortest mulige vej til en varig tilknytning til ar-

bejdsmarkedet, samt en helhedsorienteret indsats over for borgere med sproglige, sociale eller kulturelle barrierer i forhold til arbejdsmarkedet med henblik på at modvirke fattigdom, social marginalisering og isolation.

I Beskæftigelsesplan 2007 er dette udmøntet i blandt andet følgende mål, der har væsentlig betydning for kommunens politik i forhold til sprog- og integrationsområdet:

Beskæftigelsesindsatsen skal,

- sikre at færre modtager danskundervisning som eneste tilbud, og at flere indgår i en specialiseret indsats, hvor sprogundervisning foregår sideløbende med beskæftigelsesindsats.
- sikre at stadig flere kontanthjælpsmodtagere blandt gruppen af indvandrere og efterkommere kommer i aktivering frem for passivt at modtage ydelse.
- yde en styrket indsats overfor indvandrere og efterkommere med andre problemer end ledighed (herunder sociale problemer, fysiske eller psykiske lidelser) i forhold til at afklare deres arbejdsparathed - bl.a. via Undervisningscentret for Indvandrere (UCI).
- udvikle større viden om målgruppens differentierede karakteristika og ressourcer for derigennem at sammensætte effektive redskaber.

Færre kontanthjælpsmodtagere på sprogcentrene

Københavns Kommune har i de senere år gennemført en øget aktiveringsindsats, hvilket i samspil med den gunstige økonomiske konjunktur har medført et markant fald i antallet af personer på kontanthjælp.

Den positive udvikling har især fundet sted i forhold til indvandrere på kontanthjælp og blandt de mest arbejdsmarkedsparete i kontanthjælpsgruppen (matchgruppe 1-3). Resultaterne er skabt ved en tidlig indsats over for den enkelte, præget af et målrettet fokus med virksomhedsrettede tilbud og ved en tæt og konsekvent opfølgning, rådgighedsafprøvning og sanktionspraksis.

For at fastholde den positive udvikling i antallet af indvandrere på kontanthjælp er det afgørende at fastholde og udvikle kommunens tilbud, hvor sprogundervisning, opkvalificering og virksomhedspraktik kombineres. En offensiv kampagneindsats overfor virksomheder i kommunen har desuden givet positive resultater.

Det kraftige fald i antallet af indvandrere på kontanthjælp, samt det styrkede fokus på fuldtids beskæftigelsestilbud, herunder i kombinationer med danskundervisning, frem for ren sprogundervisning, har medført et tilsvarende fald i antallet af kontanthjælpsmodtagere på sprogcentrene. Fra 2004 til 2006 er antallet faldet med 30 pct. til cirka 1.000 kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning i marts 2006. Den faldende tendens forventes at fortsætte i de kommende år.

Skærpede krav til omfanget af beskæftigelsestilbuddene

Beskæftigelsesindsatsen i 2007 skal ses i forlængelse af den nye lovgivning, der følger af ”En ny chance til alle” og af Velfærdsaftalen.

Der sigtes efter at forbedre integrationen på arbejdsmarkedet ved at forpligte kommunerne til at sætte fokus på de kontant- og starthjælpsmodtagere, der har gået i lang tid uden aktiverings-tilbud. Der stilles krav om, at ingen passivt skal modtage offentlige ydelser uden at yde noget til gengæld, og derfor er der i initiativerne fokus på strammere aktiveringstilbud og pligt for alle til at gøre brug af disse tilbud.

Kommunens incitament til at sikre kontanthjælpsmodtagere et aktivt beskæftigelsestilbud styrkes med den nye lovgivning via ændrede refusionsregler på forsørgelsesydelse. Samtidig vil kravene til aktiveringstilbuddenes omfang til minimum 25 timer om ugen, ifølge Velfærdsaftalen. Et rent danskundervisningstilbud kan således vanskeligt udgøre et beskæftigelsestilbud.

Kravet om gentagen aktiveringspligt for alle kontanthjælpsmodtagere betyder, at Københavns Kommune skal give tilbud til de cirka 4.200 udenlandske kontanthjælpsmodtagere, der i dag modtager passiv kontanthjælp. Gruppen der modtager passiv kontanthjælp er karakteriseret ved at have problemer ud over ledighed (match 4 og 5), herunder fysiske og psykiske problemer. Sproglige problemer er ikke tilstrækkeligt til at begrunde placering i matchkategori 4.

I forhold til kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 4 har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indgået rammekontrakter med en række leverandører, der leverer al beskæftigelsesindsats til gruppen. Aftalerne løber indtil 31. december 2007. Såfremt der indgår danskundervisning i tilbuddet sker det efter aftale med den pågældende leverandør.³

Modvirke fattigdom og isolation

Kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er karakteriseret ved at have lange kontanthjælpsforløb bag sig. 70 pct. har været på kontanthjælp i mere end 3 år, mens under 10 pct. har modtaget hjælp under 1 år. Endvidere har mange deltaget i danskundervisning i en længere periode. Halvdelen af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er påbegyndt for mere end 3 år siden. Heraf har langt hovedparten haft kortere og længerevarende afbrydelser i danskundervisningsforløbet.

Mere end 80 pct. af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning er kvinder. Mere end 90 pct. af kvinderne har familiemæssige forpligtelser i form af børn, heraf har mere end halvdelen 3 eller flere børn.

De familiemæssige mønstre og den lange varighed af kontanthjælpsforløbet betyder, at hovedparten af kontanthjælpsmodtagerne i danskundervisning allerede er omfattet af reglerne om

³ Nogle af leverandørerne kan tilbyde danskundervisning, eventuelt i samarbejde med andre. Konsortiet af Daghøjskoler har for eksempel også mulighed for at tilbyde forberedende voksenundervisning (FVU), der kan tilrettelægges for personer med dansk som andetsprog. Kofoeds Skole har også danskundervisning - blandt andet i samarbejde med Københavns Sprogcenter, der tilbyder danskuddannelse på Kofoeds Skole.

kontanthjælpsloftet og dermed modtager reduceret boligstøtte/kontanthjælp. Ydermere træder den såkaldte ”300-timers regel” i kraft. Det betyder, at der for ægtepar på kontanthjælp gælder, at hvis en ægtefælle ikke reelt er til rådighed, så ydes der kun kontanthjælp til den anden ægtefælle. En ægtefælle anses for reelt hjemmegående, hvis vedkommende ikke har haft 300 timers ordinært arbejde inden for de seneste 2 år.

Helhedsorienteret fokus på beskæftigelse for alle

Med udgangspunkt i ovenstående udfordringer og prioriteringer i Beskæftigelsesplan 2007 kan der således peges på en række beskæftigelsespolitiske udfordringer, der skal medtænkes i den fremtidige brug af danskundervisning i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen:

- Færre kontanthjælpsmodtagere skal modtage passiv hjælp, og alle skal have minimum et årligt tilbud. Der fastsættes et timekrav på 25 timer ugentligt, hvilket betyder, at danskundervisning vanskeligt kan udgøre et beskæftigelsestilbud alene.
- Det skal sikres, at færre modtager danskundervisning som eneste tilbud, og at flere indgår i en specialiseret indsats, hvor sprogundervisning foregår sideløbende med anden beskæftigelsesindsats.
- Kommunen skal fortsat udnytte den effektive beskæftigelsesindsats og konsekvente opfølgning, rådighedsafprøvning og sanktionspraksis for de arbejdsmarkedsparate (match 1-3), herunder indsats med kombineret sprog og beskæftigelse på f.eks. UCI.
- For match 4 er kommunen forpligtet til at anvende tilbud hos de leverandører, der er indgået rammekontrakt med.
- Der skal ydes en styrket indsats over for indvandrere med andre problemer end ledighed, herunder sociale problemer, fysiske eller psykiske lidelser. En indsats der bl.a. kan sikre, at flere opmatches til match 3 og kan deltage i den ordinære beskæftigelsesindsats.
- De langvarige forløb på kontanthjælp medfører reduktion i de samlede ydelser eller helt bortfald af kontanthjælpen. Dette kan alene undgås ved, at borgeren kommer på arbejdsmarkedet, eventuelt som deltidsbeskæftigelse. For at modvirke en øget fattiggørelse af gruppen, skal der sættes ind med mere direkte beskæftigelsesrettede tilbud.
- I kontanthjælpsgruppen i danskundervisning kan identificeres en helt særlig målgruppe af midaldrende indvandrerkvinder, med væsentlige familiemæssige forpligtelser, lange kontanthjælpsforløb og ingen progression i deres danskundervisningsforløb. Der skal sikres en indsats for denne gruppe, der modvirker den isolation og fattigdom, der følger af de langvarige kontanthjælpsforløb.

Årsager til manglende progression i danskundervisningen

De følgende overvejelser om manglende progression i danskundervisningen vedrører ikke kun kontanthjælpsmodtagere, men problemerne med ingen eller meget langsom progression er mest udbredt i denne gruppe og behandles derfor her.

Når der tales om progression i undervisningen, er der flere faktorer der spiller ind: de opstillede mål for undervisningen, tidsrammen og de personlige forhold, der kan fremme eller modarbejde indlæringen.

Danskuddannelsesloven opererer med tre danskuddannelser, der hver forventes at kunne gennemføres på tre år. Dette er imidlertid problematisk med de mål for undervisningen, der er opstillet for danskuddannelse 1, der er tilbuddet til analfabeter. Allerede ved lovens ikrafttræden var det klart, at cirka en tredjedel af kursisterne på danskuddannelse 1 ikke ville kunne leve op til dette krav, og der arbejdes fortsat fra ministeriel side med undersøgelser og overvejelser om at justere mål og delmål for danskuddannelse 1.

Danskuddannelse 1-kursisterne har forskellige forudsætninger. Nogle kursister har aldrig gået i skole før, nogle kursister har gået kort tid, mens andre har en noget længerevarende skolegang bag sig, men er uden kendskab til det latinske alfabet. De kursister, der ingen skolemæssige erfaringer har overhovedet, har en meget langsom progression og har brug for mere end tre år til at gennemføre danskuddannelsen med de krav, der stilles i dag. Der er således ikke nødvendigvis tale om manglende progression, fordi en kursist er mere end tre år om at gennemføre danskuddannelsen.

En lang række personlige og personlighedsmæssige forhold har betydning for indlæringsevne og kontinuitet i undervisningsforløbet. For det meste er det et sammenfald af flere negative forhold, der gør sig gældende, når indlæringen hæmmes. Her nævnes en række af de faktorer, som er almindelig kendte:

1. Indlæringsvanskeligheder: ordblindhed, lavt kognitivt funktionsniveau, hukommelsessvigt, adfærdsvanskeligheder, koncentrationsbesvær, PTSD (Post Traumatic Stress Disorder - dvs. torturoverlevende)
2. Sygdom og handicap: nedsat hørelse, synsproblemer, kraftige smerter, søvnproblemer, medicinering, psykiske lidelser, misbrug.
3. Familie- og boligforhold: mange børn, ingen børn, skilsmisse, vold, sygdom i familien, ingen bolig, manglende netværk og støtte fra familien.
4. Alder og skole/arbejdserfaring: ingen eller dårlige skoleerfaringer, manglende arbejds-erfaring, ingen eller negative læringsstrategier.
5. Afbrudte forløb: barsel, sygdom.
6. Motivation og fremtidsperspektiv: manglende mål for indsatsen, urealistiske mål, ingen koordination omkring planer, manglende viden om muligheder.

Relevante tilbud

Det er karakteristisk for de kontanthjælpsmodtagere, der er indskrevet på sprogcentrene i København, at det som regel drejer sig om kvinder i alderen 30-49 år, at de især går på danskuddannelse 1 på modul 1-4, og at de har langsom progression.

De kursister der ”sidder fast” på DU 1 modul 1-4 kan opdeles i fem kategorier - afhængig af baggrunden for kursisternes indlæringsproblemer. For hver af disse kategorier af indlæringsproblemer knytter der sig særlige undervisningsbehov og dermed forskellige strategier at gribe problemerne an på.

I den følgende oversigt er beskrevet, hvad der karakteriserer de enkelte kategorier, og hvilke tilbud der er relevante.

I denne forbindelse ses specifikt på kontanthjælpsmodtagere, men det skal igen understreges, at også selvforsørgende kan have manglende progression og have behov for modificerede tilbud.

K-kursister med langsom progression på danskuddannelse 1 og 2

Langsom progression= mere end 3 år om at afslutte en danskuddannelse

<i>Hvad skyldes den langsomme progression?</i>	<i>Hvad definerer gruppen?</i>	<i>Hvilke tiltag kan man forestille sig?</i>
Afbrudte forløb og fravær - fx sygdom i familien, egen sygdom, handicappet barn	Kursister fra modul 4 som skønnes at kunne afslutte en danskuddannelse inden for et år med almindelig undervisning.	Forlængelse af uddannelsesperioden – kombineres med erhvervs- og sprogpraktik samt kompetenceafklaring.
Indlæringsproblemer - der kan diagnosticeres som fysiske eller mentale handicap - fx ordblindhed, PTSD	Kursister som skønnes at kunne afslutte en danskuddannelse inden for et år med særlig tilrettelagt undervisning.	Forlængelse af uddannelsesperioden plus særlig tilrettelagt undervisning – kombineres med erhvervs- og sprogpraktik samt kompetenceafklaring.
Analfabetisme - der giver langsom men stabil indlæring	Kursister som bruger 4-5 år på at gennemgå hele danskuddannelse 1, som har en langsom indlæring, men formår at bestå modultest.	Forlængelse af uddannelsesperioden – kombineres med erhvervs- og sprogpraktik samt kompetenceafklaring.
Analfabetisme - en begrænset erfaringsverden der giver ekstraordinær langsom indlæring	Kursister på modul 1-3 som skønnes at ville være mere end et år om at afslutte en danskuddannelse, og hvor særligt tilrettelagt undervisning ikke kan fremskynde indlæringen.	Undervisning rettet mod rollen som samfundsborger og forælder – eventuelt som arbejdstager. Dansk med fokus på talesprog og emner som folkeskole, nærmiljø, transport, krop og sundhed.

Psykosociale problemer/kriser – fx manglende bolig, skilsmisse, katastrofer i hjemlandet	Kursister som skønnes ikke at kunne afslutte et forløb inden for et år – og hvor særlig tilrettelagt undervisning ikke kan afhjælpe kursistens problemer.	Aktiviteter rettet mod socialt samvær med det formål at undgå total marginalisering. Dansk med fokus på talesprog og samfundsforståelse. Vil måske på et senere tidspunkt i livet med fordel kunne genoptage ordinær danskundervisning.
---	---	---

Problemets omfang

Evalueringeninstituttet EVA evaluerede i 2003 voksenspecialundervisningen for Undervisningsministeriet. EVA konkluderede blandt andet, at personer med anden etnisk baggrund konsekvent er underrepræsenterede blandt deltagerne i voksenspecialundervisningen.⁴ Da udlændinge næppe har færre handicap end danskere, så er det sandsynligt, at en del af deltagerne i danskundervisning har handicap, de ikke er tilstrækkeligt kompenseret for.

Hvor mange personer det drejer sig om, er vanskeligt at sige, fordi området er dårligt beskrevet. Kursister med indlæringsproblemer, dvs. med særlige vanskeligheder, der kan diagnosticeres, er en gruppe, der først inden for de seneste år for alvor er kommet i fokus inden for danskundervisningen til udlændinge. Der foreligger endnu ikke noget talmateriale, der viser gruppens omfang og fordeling på forskellige vanskeligheder. Men indirekte kan man måske sige noget om gruppens omfang - ved at se på spredningen i kursisternes timeforbrug.

Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF) har i 2005 udgivet en rapport om ”Progressionen i undervisningen på sprogcentre 2000-2003”. AKF har undersøgt, hvor mange undervisningstimer kursisterne får på de enkelte niveauer. Der er meget stor forskel på, hvor lang tid kursisterne anvender - også på de enkelte spor (for hhv. analfabeter, ikke-skolevante og skolevante). AKF’s undersøgelse viser, at der på alle tre spor er et forholdsvist lille antal kursister (5-10 pct.), der er betydeligt langsommere end de øvrige.⁵

Det er formentlig inden for de langsomste 5-10 pct. af kursisterne, at man finder personer med så væsentlige problemer, at det kan være nødvendigt med særlige tilbud. I Københavns Kommune ville det svare til aktuelt mellem 200 og 400 kursister.⁶

Aktuelle initiativer og anbefalinger

⁴ Det skal bemærkes, at Københavns Kommune ikke var blandt de tre amtskommuner, som EVA undersøgte.

⁵ På side 28 i rapporten er en tabel over tilbudte timer på niveauet - før progression (dvs. niveauskift eller ophør). AKF har analyseret danskundervisningen før 2004, hvor danskuddannelsesloven trådte i kraft. Timetallene kan ikke overføres til den nye undervisningsmodel.

⁶ Svarende til 5-10 pct. af de cirka 4.100 personer, der i snit deltager i danskuddannelse hos udbyderne i København i 2006. Jf. tabel 4, ”Prognose for til det samlede kursisttal”, på side 24.

Der kan som beskrevet ovenover være mange årsager til, at man ikke har gennemført en danskuddannelse inden for treårsperioden. Årsagerne kan for eksempel være 1) fysiske og psykiske handicap, 2) analfabetisme og en begrænset erfaringsverden eller 3) familiemæssige forhold,

Siden 1. januar 2004 har de fire sprogcentre, der tilbyder alle tre danskuddannelser, tilbudt særligt tilrettelagt undervisning for kursister med særlige vanskeligheder - de såkaldte små hold, som sprogcentrene får finansieret særskilt. Tilbuddet kan gives, hvis sprogcentret konstaterer, at kursisten har særlige problemer med at gennemføre.

I forhold til kursister med egentlige handicap er der desuden i Københavns Kommune et formaliseret samarbejde mellem sprogcentrene og voksenspecialundervisningsinstitutionerne. Samarbejdet er givtigt, men omfatter formentlig kun en lille del af de personer, der som følge af handicap ikke gennemfører danskundervisningen.

I forhold til kursisterne med psykiske handicap, så tilbydes der i Københavns Kommune danskuddannelse i tilknytning til den kommunale institution NOOR og en række væresteder.

I forhold til kursister, hvis problem er kombinationen af analfabetisme og en begrænset erfaringsverden, så vil det være nødvendigt, at udvikle alternative tilbud, som beskrevet ovenover. For nogle af de kontanthjælpsmodtagere, der er i danskuddannelse, er det formentlig ikke et realistisk perspektiv at gennemføre en hel danskuddannelse og på kort sigt opnå beskæftigelse.

I forhold til kursister, der som følge af familiemæssige forhold ikke gennemføre danskuddannelsen, så forventes der som følge af beskæftigelsesaftalen iværksat en række initiativer med henblik på give såkaldt 'familieforsørgede' kvinder mulighed for at afslutte en påbegyndt danskuddannelse.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at samarbejdet mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen om voksne udlændinge med behov for både danskundervisning og voksenspecialundervisning bør udbygges, og at man i den forbindelse bør overveje at oprette flere tilbud, der kombinerer danskuddannelse og voksenspecialundervisning.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at der gennemføres en systematisk undersøgelse af årsagerne til manglende eller meget langsom progression blandt dele af kursisterne - med henblik på at få afdækket i hvilket omfang problemerne skyldes, at der er kursister med særlige vanskeligheder, der ikke bliver kompenseret for.

4. Prognoser og økonomi

4.1. Behovet for undervisning fremover

Den samlede forventning til det fremtidige undervisningsbehov baserer sig på en vurdering af udviklingen for hver af målgrupperne. Dvs. henholdsvis kontanthjælpsmodtagere, selvforsørgende uden for integrationsloven og udlændinge omfattet af integrationsloven.

Prognosen tager sit udgangspunkt i det forventede gennemsnitlige antal kursister pr. måned. Da ikke alle deltager i danskundervisning hele året, vil det berørte antal personer, der modtager danskundervisning i løbet af året således være større. For at muliggøre en kobling til den økonomiske og ressourcemæssige del af prognosen foretages en omregning til det forventede antal moduler på hhv. danskuddannelse 1, 2 og 3. Omregningen sker på baggrund af fordelingen i 2005.

Forventning til udviklingen i antal kontanthjælpsmodtagere

Antallet af K-kursister henvist af Københavns Kommune er over de seneste år faldet fra cirka 1.500 til de nuværende cirka 1.000. Faldet skyldes blandet andet det markante fald i det samlede antal af indvandrere på kontanthjælp, samt politisk fokus på, at flest mulige skal sikres et direkte beskæftigelsesrettet tilbud.

Antallet af kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning er først og fremmest afhængig af de beskæftigelsespolitiske prioriteringer i kommunen. Med beskæftigelsesplanen for 2007 er der politisk enighed om, at det skal sikres, at færre modtager danskundervisning som eneste tilbud, og at flere indgår i en specialiseret indsats, hvor danskundervisning foregår sideløbende med anden beskæftigelsesindsats.

Det økonomiske pres på kommunen til at stramme op på visitationen til danskundervisningen bliver øget med bekendtgørelsen til udmøntning af Velfærdsudspillet. Her strammes kravene til omfanget af et aktiveringstilbud, således at kommunen kun kan hjemtage den høje refusionssats på forsørgelsesydelsen, såfremt tilbuddet udgør minimum 25 timer om ugen. Danskundervisning kan således vanskeligt udgøre eneste tilbud i en aktivering.

Sammen med et forventet fortsat fald i antallet af indvandrere på kontanthjælp vil det betyde, at antallet af kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning må forventes at falde yderligere. Hvor kraftigt et fald er afhængig af strategien for udmøntningen af den politiske målsætning i beskæftigelsesplanen, samt de økonomiske rammer for beskæftigelsesindsatsen.

Arbejdsgruppen forventer på denne baggrund en halvering i antallet af kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning over de kommende 3 år.

Tabel 1. Prognose for kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning

	2005	2006	2007	2008
Gennemsnitligt antal kursister	1.047	800	600	500
Forventet antal moduler				
Danskuddannelse 1	631	482	362	301
Danskuddannelse 2	1.122	857	643	536
Danskuddannelse 3	341	261	195	163

Usikkerhed: Der vurderes at være nogen usikkerhed i prognosen for antallet af kontanthjælpsmodtagere, der modtager danskuddannelse. Der må forventes et væsentligt fald i antallet af kontanthjælpsmodtagere i undervisning, men mange faktorer har indflydelse på, hvor hurtigt antallet falder.

På grund af den positive udvikling i beskæftigelsen har antallet af kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning været faldende. Der er klare politiske målsætninger om at fortsætte denne udvikling. Samtidig reduceres muligheden for at anvende sprogundervisning som selvstændigt aktiveringstilbud. Begge dele indikerer, at antallet af kontanthjælpsmodtagere i undervisning fortsat vil falde.

Der er imidlertid også forhold, der kan betyde, at faldet i antallet kontanthjælpsmodtagere i danskundervisning vil ske i en langsommere takt end forventet. Restgruppen af kontanthjælpsmodtagere er alt andet lige vanskeligere at få i beskæftigelse. For nogle kan det være mest perspektivrigt at fortsætte i danskuddannelse. I forhold andre skal der udvikles alternative aktiveringstilbud, der også kan omfatte danskundervisning

Højkonjunktoren og de aktuelle politiske initiativer giver både nye muligheder og nye udfordringer.

Forventning til udviklingen i antal selvforsørgende uden for integrationsloven

Forventningerne til udviklingen i antallet selvforsørgende uden for integrationsloven, der deltager i danskundervisning, baserer sig på den ene side på en vurdering af afgang fra danskundervisning af de nuværende cirka 2.500 kursister, som følge af udløb af 3-årsretten til danskundervisning, som effektueres fra 1. januar 2007.

Af de nuværende cirka 2.500 kursister vil 500 have opbrugt deres uddannelsesret den 1. januar 2007, mens yderligere 300 vil udløbe i løbet af 2007. Cirka 1.600 udløber nogenlunde jævnt fordelt over 2008 og 2009. Afgangen bliver yderligere forstærket af kursister, der gennemfører danskuddannelsen eller falder fra (eller flytter fra kommunen) inden udløbet af treårsperioden. Endelig kan der være en negativ effekt af indførslen af gebyrer for EU/EØS-borgere, der aktuelt udgør knap halvdelen af kursisterne, der er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven. Indførsel af gebyr vurderes dog ikke at få nævneværdig betydning for søgningen.

På den anden side bygger prognosen på en vurdering af tilgangen af selvforsørgende, der ikke er omfattet af integrationsloven. Tilgangen vil fremover primært komme fra

EU/EØS-borgere, samt andre borgere der indrejser på en midlertidig arbejds- eller uddannelsesstilladelse. Herudover vil der fortsat være en gruppe af københavnere, der har opholdt sig i landet i en årrække uden at have brugt af deres danskuddannelsesret og derfor har ret til danskundervisningstilbud, hvis de ønsker det.

Endvidere er der en mindre gruppe, der i 2007 fortsat vil have en del af den 3-årige uddannelsesret tilbage. Det drejer sig om borgere, der har påbegyndt en danskuddannelse i perioden fra 2004 til 1. kvartal 2006, men ikke var i danskundervisning i marts 2006. I alt er der cirka 1.000 EU-borgere og 800 borgere fra lande uden for EU, der aktuelt ikke deltager i danskuddannelse, men har en delvis danskuddannelsesret, der udløber i perioden 2007-2009. Det forventes dog, at kun en meget lille del af disse igen vil henvende sig med ønske om danskuddannelse.

Endelig kan der være en lille gruppe af integrationslovsudlændinge, der ikke opbruger deres treårige ret i løbet af introduktionsperioden. Denne gruppe vurderes dog at være så lille, at den ikke gives betydning for prognosen.

I forhold til tilgangen baserer prognosen sig på en forventning om en stabil eller svagt stigende indrejse af udlændinge, der ikke er omfattet af integrationsloven, samt at andelen af gruppen, der søger danskundervisningen, er uændret. Dvs. cirka 800 nyindrejste udlændinge der søger danskundervisning pr. år, samt at disse følger danskundervisningen i 1½ til 2 år.

Fra udlændinge, der allerede bor i København, forventes udlændinge indrejst før 1998 ikke at søge danskundervisning, mens højst 15 pct. af de udlændinge, der er indrejst senere og endnu ikke har modtaget danskundervisning, forventes at søge danskundervisning. Det vurderes således, at det maksimalt er 1.000 af de nuværende udlændinge med bopæl i København, der vil søge danskundervisning i løbet af en årrække.

Det skal bemærkes, at der herudover kan forventes, at fordelingen af kursister på danskuddannelser ændres, således at en endnu større del vil være på danskuddannelse 3. Dette skyldes ændringerne i målgruppen, der fremover stort set alene vil bestå af EU/EØS-borgere, samt borgere med arbejds-/uddannelsesstilladelse. Denne udvikling vil have betydning for kursisternes søgning til de forskellige udbydere i København.

Da kommunen har mulighed for at tilbyde fortsat danskuddannelse til personer, der har opbrugt deres ret til undervisning, så afhænger den faktiske udvikling i antallet af kursister ikke kun af, hvor mange der har retskrav på undervisning, men også af, hvordan kommunen administrerer begrænsningen af retskravet på undervisning.

I den følgende tabel vises en prognose for udviklingen i antallet af kursister, der er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven. I prognosen er der taget højde for, at der i beskæftigelsesaftalen indgår et initiativ rettet mod familieforsørgede, især kvinder, der skal have mulighed for at færdiggøre en danskuddannelse, selvom de har opbrugt deres ret til danskuddannelse. Desuden er der taget højde for arbejdsgruppens forslag om henvisning til hele moduler og om fortsat danskuddannelse i 2007 til selvforsørgende, der allerede er i danskuddannelse (jf. anbefalingerne side 6).

Tabel 2. Prognose for kursister, der selvforsørgende og uden for integrationsloven

	2005	2006	2007	2008
Gennemsnitligt antal kursister	2.571	2.500	2.500	1.900
Forventet antal moduler				
Danskuddannelse 1	247	240	566	509
Danskuddannelse 2	1.314	1.278	1.175	869
Danskuddannelse 3	5.858	5.696	5.241	3.873

Usikkerhed: Der vurderes at være en mindre usikkerhed omkring estimatet for udviklingen i antallet af kursister, der er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven. Det er forventeligt, at konsekvensen af den 3-årige uddannelsesret vil medføre en reduktion i af kursister i denne gruppe; men det vurderes samtidig, at liberaliseringen af øst-aftalen kan medføre en øget tilgang til gruppen af selvforsørgende. Dette er ikke nødvendigvis ensbetydende med en øget tilgang til danskundervisning i Københavns Kommune, og der vurderes derfor samlet at være en mindre usikkerhed omkring estimatet for udviklingen i denne gruppe.

Efterspørgslen fra udenbys kursister må forventes at stige, da en bekendtgørelsesændring betyder, at den mellemkommunale betaling for kursister på danskuddannelse 3-skolerne nedsættes til halvdelen af den ordinære modulsats på danskuddannelse 3.⁷

Forventning til udviklingen i antal kursister omfattet af integrationsloven

Der er i alt knap 1.300 udlændinge i København omfattet af det treårige introduktionsprogram. Antallet af integrationsudlændinge er mere end halveret siden stramningerne i familiesammenføringsreglerne i sommeren 2002, men er nu stabilt omkring det nuværende niveau.

København har arbejdet aktivt for at øge integrationsudlændingenes deltagelse i danskundervisning og introduktionsprogrammet i øvrigt. Dette har betydet en stigning i aktivitetsgraden fra cirka 50 pct. til de nuværende cirka 60 pct. Der forventes ikke umiddelbart at kunne nås en meget højere gennemsnitlig aktivitetsgrad. Analyser foretaget af Modtageenheden viser, at det for 85-90 pct. af alle, der ikke aktuelt er i danskundervisning, skyldes beskæftigelse, barsel, sygdom el.lign.

Alt i alt forventes antallet af kursister omfattet af integrationsloven således at ligge nogenlunde stabilt omkring de nuværende cirka 800. Der forventes dog et mindre fald i antallet af tilbudte timer, da stadigt flere integrationsudlændinge er beskæftigede og dermed modtager danskundervisningstilbud med færre ugentlige timer.

⁷Fra 1. september 2006 skal Københavns Kommune opkræve en betaling fra andre kommuner, der svarer til den betaling (modultakst) som sprogcentret får fra Københavns Kommune, plus eventuelt et beløb til dækning af administration. En stigning i antallet af udenbys kursister påvirker derfor ikke kommunens økonomi.

Tabel 3. Prognose for integrationslovsudlændinge i danskundervisning

	2005	2006	2007	2008
Gennemsnitligt antal kursister	844	800	800	800
Forventet antal moduler				
Danskuddannelse 1	158	150	150	150
Danskuddannelse 2	608	542	542	542
Danskuddannelse 3	1.323	1.138	1.138	1.138

Usikkerhed: Der vurderes ikke at være nogen særlig usikkerhed i prognosen for udviklingen i antallet af kursister, der er omfattet af integrationsloven. Det forventes ikke, at der vil blive ændret på rammerne for tilgang af denne gruppe til Københavns Kommune.

Samlet prognose for udviklingen

Samlet set forventer arbejdsgruppen således et markant fald i kursisttallet. Faldet forventes at blive ujævnt fordelt på skolerne, da der for de selvforsørgendes vedkommende vil ske en ændring i målgruppen, således at en stadigt større andel vil være beskæftigede eller i uddannelse. Det betyder, at der kan forventes en relativt stigende søgning til danskuddannelse 3 og et tilsvarende fald på de to øvrige danskuddannelser.

Tabel 4. Prognose for til det samlede kursisttal

	2005	2006	2007	2008
Selvforsørgende uden for integrationsloven	2.571	2.500	2.500	1.900
Kontanthjælpsmodtagere	1.047	800	600	500
Integrationslovsudlændinge	844	800	800	800
I alt	4.462	4.100	3.900	3.200

4.2. Kommunens økonomiske forudsætninger

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens budget til danskuddannelse stammer principielt fra fem kilder:

- 1) En rammebevilling fra BR
- 2) Direkte statslige tilskud til personer omfattet af integrationsloven
- 3) Et direkte timetilskud (på kr. 36,- pr. undervisningstime i 2006) til personer, der ikke er omfattet af integrationsloven

4) 50 pct. af resten af udgiften til undervisning af kontanthjælpsmodtagere

5) Indtægter fra salg af undervisning til andre kommuner

Indtægterne finansierer udgifterne til danskuddannelse for såvel københavnere som ikke-københavnere hos de otte danskuddannelsesudbydere i kommunen (seks private sprogcentre, Sprogcentret Kigkurren, UCI og Social- og Sundhedsskolen) og til de københavnere, der undervises uden for kommunen.

Selvforsørgende uden for integrationsloven

Cirka 60 pct. af de københavnere, der aktuelt deltager i danskuddannelse, er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven. Cirka halvdelen af udgifterne til undervisning af denne gruppe er finansieret af timetilskuddet, resten af det ansvarlige udvalgs rammebevilling.

Ifølge danskuddannelsesloven bortfalder timetilskuddet med udgangen af 2006. Imidlertid er det i forbindelse med aftalerne om velfærdsudspillet blevet besluttet, at timetilskuddet videreføres i 2007.

Det forventes, at timetilskuddet i 2008 bliver afløst af en statslig refusion af kommunernes udgifter til undervisningen af selvforsørgende på 50 procent.

Kontanthjælpsmodtagere

Cirka 25 pct. af de københavnere, der i 2005 deltog i danskuddannelse, var kontanthjælpsmodtagere. Cirka halvdelen af udgifterne til undervisning af denne gruppe finansieres af timetilskuddet, resten af en refusion efter aktivloven og af udvalgets rammebevilling.

Timetilskuddet bortfaldet i 2008, men bortfaldet kompenseres delvist af en øget refusion efter aktivloven.

Personer omfattet af integrationsloven

Cirka 15 pct. af de københavnere, der i 2005 deltog i danskuddannelse, var omfattet af integrationsloven. Hele gruppen har retskrav på undervisning. Kommunen modtager ikke timetilskud for personer omfattet af integrationsloven, men direkte tilskud til integrationsprogrammet, der er tilstrækkelige til at dække undervisningsudgifterne.

Forvaltningens budget til danskuddannelse i de følgende år

Med udgangspunkt i prognosen for udviklingen i antallet af kursister (jævnfør side 24) beskrives herunder de forventede konsekvenser for budgettet i 2007 og 2008.

Sprogcentrene modtager betaling pr. undervisningsmodul. Modultakstens størrelse afhænger af uddannelsen. På danskuddannelse 3 er der dog to takster. I den følgende tabel er vist det forventede antal moduler fordelt på danskuddannelser (dvs. på modultakster).

Der er ligeledes foretaget en vurdering af antallet af skemalagte undervisningstimer i 2007 og 2008. Kommunens indtægter, dvs. statstilskuddene, afhænger aktuelt af time-tallet.

Prognose: Antal moduler og timer – 2006-2008

	Budget 2006	2007	2008
Antal moduler			
Danskuddannelse 1	1.063	1.078	960
Danskuddannelse 2	2.796	2.360	1.946
Danskuddannelse 3a	1.031	1.071	843
Danskuddannelse 3b	7.142	5.503	4.331
I alt	12.032	10.012	8.080
Antal skemalagte timer	2.469.632	1.899.084	1.532.730

Som nævnt tidligere er der i prognosen taget højde for, at der i beskæftigelsesaftalen indgår et initiativ rettet mod familieforsørgede, især kvinder, der skal have mulighed for at færdiggøre en danskuddannelse, selvom de har opbrugt deres ret til danskuddannelse. Der er således i både 2007 og 2008 indregnet, at yderligere 200 selvforsørgede vil modtage danskuddannelse, som følge af dette tilbud, der finansieres af de 5 mio. kr., der i henhold til beskæftigelsesaftalen er tilført danskuddannelsesbudgettet.

Desuden er der taget højde for arbejdsgruppens forslag om henvisning til hele moduler og om tilbud om fortsat danskuddannelse til selvforsørgende, der allerede er i danskuddannelse, når de mister retskravet på danskuddannelse, og har en realistisk mulighed for at gennemføre danskuddannelsen inden for en overskuelig tidsramme (jf. anbefalingerne side 6).

Med de nuværende modultakster og rammer for refusion vil udgifter og indtægter i 2007 og 2008 være som vist i følgende tabel.

(p/l 2006)	Budget 2006		2007		2008	
	Ud- gifter	Ind- tægter	Ud- gifter	Ind- tægter	Ud- gifter	Ind- tægter
Moduludgift	167,3		146,4		116,4	
Øvr. udgift.	21,7		18,9		17,4	
Udgift i alt	189,0		165,3		134,2	
Indtægter		144,0		113,8		98,9
Netto		45,0		51,5		35,3

Øvrige udgifter ved budget 2007 og 2008 omfatter:

- Undervisning til selvforsørgende, der vælger at modtage undervisning udenfor kommunen (5,1 mio.kr. i budget 2007 og 3,6 mio.kr. i budget 2008).
- Særligt tilrettelagt undervisning, herunder ”små hold” (11,8 mio.kr.).
- Øvrige udgifter (2,0 mio.kr.).

I både 2007 og 2008 er indregnet et indtægtstab som følge af bestemmelse i den ny danskuddannelsesbekendtgørelse om, at opkrævning af betaling for deltagere i sprogundervisning for udenbys kommuner fremover skal svare til den betaling (modultakst), som udbyderen får fra den driftsansvarlige kommune.

Med forbehold for usikkerheden i den anvendte prognose forventes økonomien på danskundervisningsområdet i 2007 således at kunne holdes inden for den forudsatte netto-ramme i budgetforslaget for budget 2007.

5. Struktur og dimensionering

Driftsansvaret

Danskuddannelse kan udbydes af 1) kommunale sprogcentre, 2) andre offentlige uddannelsesinstitutioner eller uddannelsesinstitutioner godkendt af det offentlige, 3) private sprogcentre og 4) andre private udbydere, når uddannelsen tilbydes udlændinge som led i aktivering eller beskæftigelse på en privat eller offentlig virksomhed.

For at kunne udbyde danskuddannelse skal institution være kommunal eller have en driftsaftale med en kommune. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at danskuddannelserne gennemføres efter reglerne i danskuddannelsesloven.

Københavns Kommune har også ansvaret for undervisningen af ikke-københavnere hos udbydere i København.

Henvisning af selvforsørgende uden for integrationsloven

For at deltage i danskuddannelse skal man henvises til undervisningen af bopælskommunen eller af arbejdsformidlingen.

Personer, der er selvforsørgende og ikke omfattet af integrationsloven, henvises i dag af Integrationskontoret i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i Bernstorffsgade.

Ansøgere henvender sig direkte hos udbyderen, der på ansøgerens vegne søger forvaltningen om henvisning eller fornyet henvisning.

Danskuddannelsesudbydernes regelmæssige indberetninger vedrørende de enkelte kursister sendes til forvaltningen.

Fra 2007 vil der være et stigende antal personer i denne gruppe, der krav på et individuelt skøn af deres ret til fortsat danskuddannelse. Det anbefales, at opgaven varetages af Sprog og Integration, jf. nedenunder.

Henvisning af integrationslovsudlændinge og kontanthjælpsmodtagere

Henvisning til danskuddannelse vil fremover foregå fra Jobcenter Musvågevej, Sprog og Integration, for følgende grupper af borgere:

- Selvforsørgende omfattet af integrationsloven

- Integrationsydelsesmodtagere
- Kontanthjælpsmodtagere

Borgere omfattet af integrationsloven henvises som et led i deres integrationskontrakt. Denne medsendes til orientering som et led i henvisningen, såfremt borgeren giver samtykke. Borgere på introduktionsydelse henvises til UCI, som kombinerer danskuddannelse med den enkeltes introduktionsprogram.

Såfremt en henvist kontanthjælpsmodtager kommer i job under det henviste forløb, sørger sprogcentret for at den henviste kan færdiggøre modulet som selvforsørgende.

Sprog og Integration følger løbende op på kontrakter og jobplaner. Disse kan løbende ændres.

Der samarbejdes løbende med sprogcentre om den lediges forløb og fravær, ligesom der vil være samarbejde mellem sprogcentre og Sprog og Integration om overordnede målsætninger. Sprogcentre giver tilbagemeldinger om visitation, starttidspunkt, modulindplacering, bestået modultest og øvrig progression, prøvegennemførelse, fravær og eventuelt ophør.

Valg af sprogcenter er som tidligere nævnt frit for selvforsørgende. For kontanthjælpsmodtagere og introduktionsydelsesmodtagere foregår valget i forbindelse med udarbejdelse af introduktionskontrakt og jobplan.

Vurderingen af selvforsørgendes restkrav på fortsat undervisning efter tre år forudsætter et individuelt skøn. Det anbefales, at denne varetages af Sprog og Integration, både når det drejer sig om borgere, der har været omfattet af integrationsloven, og borgere, der ikke har været omfattet af integrationsloven.

Konsekvenser for udbyderne

Faldet i antallet af københavnere i danskuddannelse rammer således udbyderne forskelligt, men samlet set vil der være behov for en lavere kapacitet til danskundervisning i de kommende år.

Begrænsningen af retskravet på danskuddannelse rammer alle sprogcentre i Københavns Kommune. Dog formentlig i mindre grad danskuddannelse 3-sprogcentre, der typisk tiltrækker de mere ressourcerstærke kursister, der har været kortere tid i landet.

Den aktuelle stigning i indvandringen gavner også primært danskuddannelse 3-sprogcentre.

Faldet i antallet af kontanthjælpsmodtagere har kun konsekvenser for de sprogcentre, der tilbyder undervisning til målgruppen. På de sprogcentre, der kun tilbyder undervisning på danskuddannelse 3, går der kun få kontanthjælpsmodtagere.

Hovedparten af sprogcentre er private, og det er arbejdsgruppens opfattelse, at det er mest hensigtsmæssigt, at de private udbydere selv står for den nødvendige tilpasningen af aktiviteten og tilbuddet til de ændrede vilkår.

I den forbindelse peger arbejdsgruppen på muligheden for at samarbejde med private aktører inden for beskæftigelsesindsatsen.

6. *Sammensætning af arbejdsgruppen*

Vicedirektør Kaj Ove Christiansen (formand)

Jacob Eberholst, Kontoret for Integration

Jan Rix Rasmussen, Kontoret for Arbejdsmarkedsbetjening

Andreas Nikolajsen, Ledelsessekretariatet

Henning Aglund, Sprog og Integration

Bodil Hendrichsen, UCI (Undervisningscentret for Indvandrere)

Lissa Winther-Rasmussen, Sprogcentret Kigkurren

Lars Skov, Studieskolen

Per Henriksen, Københavns Sprogcenter

Bjarne Schultz Jensen, Kontoret for Integration

Jesper Demian Korsgaard, Kontoret for Integration (sekretær)